

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่องการพัฒนาารูปแบบลวดลายกระบวนการผลิตผ้าบาติกในจังหวัดสงขลา
กรณีศึกษา: แหล่งผลิตชุมชนวังเขียว-วังขาว ตำบลบ่อยาง อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา เป็นการศึกษาวิจัย
ประยุกต์เน้นกระบวนการปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมทุกขั้นตอน ระหว่างผู้วิจัยและกลุ่มผู้ผลิตผ้าบาติก
ของชุมชนโดยมีผลการพัฒนาารูปแบบลวดลายกระบวนการผลิตผ้าบาติก สรุปประเด็นสำคัญ ๆ ตามโจทย์
คำถามการวิจัยดังนี้

1. สรุปผลการสำรวจสภาพทั่วไปและแหล่งผลิตผ้าบาติกของชุมชน จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า

1.1 สภาพทั่วไปของชุมชนวังเขียว-วังขาว เป็นชุมชนเมืองของจังหวัดสงขลาที่มีโครงสร้าง
พื้นฐานของชุมชนประกอบด้วยสภาพกายภาพ-ชีวภาพที่สมบูรณ์ตามแบบการจักแผนบริบทชุมชนของ
เทศบาลนครสงขลา อันประกอบด้วยสาธารณูปโภคที่ครบครัน การคมนาคมติดต่อสะดวกมีถนน
ภายในชุมชน มีแหล่งเรียนรู้และสถานที่สำคัญในการประกอบกิจกรรมต่าง ๆ ของชุมชน ตลอดจน
เป็นที่ตั้งของสำนักงาน หน่วยงานทางราชการและธนาคาร สภาพทางสังคม วัฒนธรรม การศึกษา
เป็นชุมชนที่มีประชากรอาศัยอยู่ในเกณฑ์ปกติตามพื้นที่ของชุมชนที่ได้รับการพัฒนา มีการศึกษาดีอัน
เนื่องมาจากการประกอบอาชีพของประชากรซึ่งส่วนใหญ่รับราชการและทำงานรัฐวิสาหกิจ จึงส่งเสริม
ให้บุคคลในครอบครัวได้รับการศึกษาระดับสูง มีภูมิปัญญาท้องถิ่นที่ได้รับการส่งเสริมสนับสนุนจาก
ชุมชน ส่งผลดีต่อเศรษฐกิจของชุมชน ประชากรมีรายได้เฉลี่ยสูงต่อคนต่อปี สภาพการบริหารและ
การปกครองอยู่ภายใต้กรอบการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น ที่มีคณะกรรมการชุมชนและองค์กรต่าง ๆ
ที่ชุมชนจัดตั้งขึ้น โดยได้รับความร่วมมือจากประชากรภายในชุมชนเป็นอย่างดีร่วมกันปกครองและพัฒนา
ชุมชนของตนเอง จนมีศักยภาพวางแผนการดำเนินการ เขียนโครงการต่าง ๆ นำเสนอของบประมาณ
ต่อองค์กรของรัฐบาลและเอกชนเพื่อการพัฒนาที่ได้รับการสนับสนุนเป็นอย่างดี นับได้ว่าเป็นชุมชนที่
มีศักยภาพของตนเองสูงชุมชนหนึ่ง

1.2 แหล่งผลิตผ้าบาติกของชุมชน เกิดจากภูมิปัญญาท้องถิ่นของชุมชนเองที่ได้รับการ
ส่งเสริมและสนับสนุนเป็นอย่างดีจากประชากรภายในชุมชน สามารถรวบรวมแนวความคิด ความรู้
ความสามารถ ทักษะ ตลอดจนการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ของเยาวชนจัดตั้งเป็นกลุ่มองค์กรพร้อมที่
จะปฏิบัติการ บริหารจัดการโดยคณะกรรมการ มีผลตอบแทนในระบบธุรกิจเกื้อกูลซึ่งกันและกัน

ผลประโยชน์อยู่ที่กลุ่มผู้ผลิตและชุมชนส่งเสริมให้เกิดความรักความสามัคคีเป็นแหล่งรวบรวมศักยภาพ ผลผลิตเพื่อการประชาสัมพันธ์ชุมชนให้สังคมภายนอกได้รับรู้และรู้จักชุมชนได้ดียิ่งขึ้น

2. สรุปผลการศึกษารูปแบบลวดลายกระบวนการผลิตผ้าบาติกของแหล่งผลิตชุมชนเพื่อการพัฒนา จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า การที่ผู้นำการผลิตและสมาชิกในกลุ่มได้รับฟังการบรรยาย ซึ่งเน้นให้ความรู้ เกี่ยวกับวิธีการและกระบวนการด้านการออกแบบรูปแบบลวดลาย ทฤษฎีต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการ ออกแบบจากวิทยากรผู้ทรงคุณวุฒิพร้อมปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมระหว่าง ผู้วิจัยและกลุ่มผู้ผลิตเพื่อให้ ได้รูปแบบลวดลายที่หลากหลาย นำทฤษฎีการจัดองค์ประกอบศิลป์มาใช้ในการจัดวางลวดลายได้อย่าง เหมาะสมตรงตามความต้องการของกลุ่ม มีผลผลิตต้นแบบรูปแบบลวดลายที่หลากหลายพร้อมวิธีการ วางลวดลายบนงานผลิตภัณฑ์สามารถนำกรอบการมีส่วนร่วมมาปรับใช้กับผลการดำเนินงานเพื่อให้ทราบ การพัฒนาของกลุ่ม ดังนี้

2.1 การพัฒนาของกลุ่มผู้ผลิต จากการศึกษาสังเกตพบว่าสมาชิกและผู้นำการผลิตได้รับการ ฝึกอบรมเรื่องวิธีการและกระบวนการออกแบบรูปแบบลวดลาย ทฤษฎีต่าง ๆ ในการจัดวางลวดลายบน งานผลิตภัณฑ์จากการบรรยายของวิทยากรพร้อมการปฏิบัติงานจริงร่วมกันกับผู้วิจัย ทำให้สมาชิกกลุ่ม ผู้ผลิตมีความรู้ ความเข้าใจ ทักษะความชำนาญเพิ่มขึ้น ถือได้ว่ากลุ่มผู้ผลิตมีการเปลี่ยนแปลง ซึ่งเป็น การนำความรู้ เทคนิคและวิธีการใหม่ ๆ จากภายนอกมาแพร่กระจายให้เกิดการเรียนรู้ภายในกลุ่ม โดยที่ กลุ่มการผลิตมีการยอมรับถึงการเปลี่ยนแปลงในขณะที่ได้รับฟังการบรรยายและลงมือปฏิบัติงานจริง ดังนั้น การเปลี่ยนแปลงจึงส่งผลให้สมาชิกของกลุ่มเกิดทักษะการเรียนรู้ มีองค์ความรู้ ความเข้าใจเพิ่มมากขึ้น เมื่อเปรียบเทียบกับองค์ความรู้เดิมก่อนได้รับฟังการบรรยายและร่วมกันลงมือปฏิบัติการจริง ปัจจุบัน สมาชิกได้เรียนรู้มากขึ้นในวิธีการและกระบวนการผลิต และสามารถนำเอาองค์ความรู้ที่ได้มาประยุกต์ใช้ ได้จริง ผลผลิตเป็นที่ต้องการของตลาด สอดคล้องกับกิจกรรมวิจัยเชิงปฏิบัติการหรือ PAR ของชุมชน ที่ เฉลียว บุรีภักดีและคณะ กล่าวไว้ว่าเป็นกิจกรรมที่เกิดจากความพยายามในการแก้ปัญหาของชุมชน ของนักวิจัยเชิงปฏิบัติการร่วมกับชุมชน โดยนักวิจัยทำหน้าที่ช่วยเหลือให้ความรู้ความเข้าใจในระยะแรก แล้วค่อย ๆ ลดความช่วยเหลือลง และหวังว่าเมื่อสิ้นสุดโครงการแล้วประชากรในชุมชนจะสามารถ แก้ปัญหาของตนได้อย่างมีประสิทธิภาพโดยไม่ต้องรับการช่วยเหลือจากภายนอก ที่เป็นวิธีการพัฒนาที่ ีรูปแบบหนึ่งตามความต้องการของกลุ่มและวัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.2 ความเข้มแข็งของกลุ่มที่เกิดจากการมีส่วนร่วมในการคิดและในการปฏิบัติงานจริง เป็น การร่วมกันทำและการตัดสินใจจากการศึกษาสังเกตพบว่า สมาชิกและผู้นำการผลิตที่เข้ารับการอบรมมี ส่วนร่วมในการตัดสินใจและแสดงความคิดเห็นกับผู้วิจัยในประเด็นต่าง ๆ ที่เป็นปัญหาและไม่เป็น

ปัญหาเกี่ยวกับการออกแบบรูปแบบลวดลายเพื่อเป็นต้นแบบกับกระบวนการผลิตที่สมาชิกต้องใช้เวลาเข้าร่วมกันฝึกอบรมพัฒนาฝีมือ ทักษะ ตลอดจนวิธีการใหม่ ๆ ที่สามารถนำมาปฏิบัติได้จริง มีความชำนาญเพิ่มขึ้นที่แสดงออกให้เห็น นอกจากนี้สมาชิกภายในกลุ่มยังได้แลกเปลี่ยนทัศนคติ ความรู้สึก ตลอดจนพฤติกรรมอันเป็นบ่อเกิดแห่งความเข้าใจอันดี นำมาสู่ความสามัคคีการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน สามารถสร้างผลผลิตตามมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชนผ้าบาติกได้ สอดคล้องกับเทคนิคการวิจัยเชิงปฏิบัติการโดยประชาชนมีส่วนร่วมที่ ปาริชาติ วลัยเสถียร (2542) กล่าวไว้ว่าหัวใจของกระบวนการวิจัยแบบมีส่วนร่วมคือการจัดการชุมชนและการมีส่วนร่วมของประชาชน ซึ่งนักวิจัยจากภายนอกของชุมชนทำหน้าที่เป็นนักจัดองค์กร ช่วยให้ความรู้และทักษะการวิจัย ไม่ครอบงำความคิดและการตัดสินใจของชุมชนและส่งเสริมสนับสนุนประสานงานเท่านั้น ส่วนชาวบ้านเป็นผู้มีบทบาทหลักในทุกขั้นตอนของกระบวนการ PAR ซึ่งเป็นการสร้างกระบวนการเรียนรู้ของกลุ่มผู้ผลิตผ้าบาติกให้สามารถสร้างผลผลิตตามมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชนผ้าบาติกได้ นำผลผลิตผ้าบาติกที่สำเร็จแล้วจากกลุ่มไปขอมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชนผ้าบาติก (มผช.) ต่อไป

2.3 แนวคิดในการออกแบบรูปแบบลวดลายกระบวนการผลิตผ้าบาติกของชุมชน จากการศึกษาสังเกตพบว่า สมาชิกและผู้นำการผลิตมีความคิดเห็นและตัดสินใจร่วมกันว่ารูปแบบลวดลายที่ต้องการพัฒนาเป็นต้นแบบ หลังจากที่ได้รับการอบรมและผ่านการคัดสรรลักษณะรูปแบบลวดลายที่เคยผลิตมาก่อนแล้วคือรูปแบบลวดลายจากความเชื่อ เป็นสัญลักษณ์ของจังหวัดสงขลาคือรูปแบบลวดลายนางเงือกและรูปแบบลวดลายจากธรรมชาติคือรูปแบบลวดลายดอกชบา โดยมีแนวคิดที่นำเอาเอกลักษณ์หรือสัญลักษณ์อื่นที่คนทั่วไปรู้จักในนามของจังหวัดสงขลาหรือความเป็นภาคใต้ มาผสมผสานกับรูปแบบเดิมพัฒนาเป็นรูปแบบลวดลายใหม่ ได้ลีลาท่าทางของนางเงือกที่แตกต่างออกไป (ภาพถ่ายรูปแบบลวดลายที่สำเร็จรูปในภาพผนวก) สอดคล้องกับทฤษฎีการออกแบบลวดลายในการแบ่งลักษณะลวดลายตามเรื่องราวของผลงาน โดยยึดเฉพาะแนวของเนื้อหาที่สื่อระหว่างกันที่เรียกว่าลวดลายนามธรรมที่นักออกแบบอาศัยองค์ประกอบต่าง ๆ มาเป็นสื่อแทนค่าความรู้สึกมากกว่ารูปแบบของตัวลายของ อ้อยทิพย์ พลศรี (2545) และทฤษฎีการจัดองค์ประกอบศิลป์เรื่องความเป็นเอกภาพ เนื่องมาจากแต่ละองค์ประกอบมีสัมพันธ์ภาพเชื่อมโยงประกอบกัน จนอยู่ในลักษณะหลอมรวมกันเป็นกลุ่มก้อนของ ชลูด นิ่มเสมอ (2539) ส่วนรูปแบบลวดลายดอกชบามีแนวคิดในการปรับเปลี่ยนรูปแบบลักษณะของดอกไม้ให้ใกล้เคียงและเหมือนจริงตามธรรมชาติมากกว่าเดิม โดยการศึกษาถึงลักษณะของดอกแบบต่าง ๆ ทั้งดอกตูมและดอกบานที่เป็นจริงตามธรรมชาติ แล้วนำมาประกอบจัดเรียงใหม่เป็นช่อดอกที่มีดอกตูมและดอกบานบนใบและก้านใบ ได้ลีลาและความรู้สึกแตกต่างกันออกไป (ภาพถ่ายรูปแบบลวดลายที่สำเร็จรูปในภาพผนวก) ที่สอดคล้อง

กับทฤษฎีการออกแบบลวดลายที่สร้าง หรือออกแบบขึ้นโดยการอาศัยรูปแบบจากธรรมชาติเป็นสื่อหรือแรงบันดาลใจในการสร้างสรรค์ผลงาน ซึ่งอาจจะเหมือนจริงหรือตัดทอนบางส่วน แต่ยังคงลักษณะของธรรมชาติอยู่ของ คุษฎี สุนทรารชุน (2536) และทฤษฎีการจัดองค์ประกอบศิลป์เรื่องจุดสนใจหรือบริเวณที่ได้รับความสนใจให้เด่น หรือสำคัญกว่าบริเวณอื่น ๆ ในภาพด้วยวิธีการจัดวาง ตำแหน่ง ขนาด และลักษณะของรูปร่างที่แตกต่างกันของ ประเสริฐ ศิลรัตน์ (2538) ได้ลักษณะรูปแบบลวดลายที่เป็นต้นแบบตามความต้องการของกลุ่มทั้ง 2 รูปแบบ

3. สรุปผลการสำรวจความคิดเห็นที่มีต่อรูปแบบลวดลายกระบวนการผลิตผ้าบาติกของชุมชน

ผู้วิจัยได้ทำการสำรวจความคิดเห็นที่มีต่อรูปแบบลวดลายกระบวนการผลิตผ้าบาติกจากผู้ที่เกี่ยวข้องนำมาวิเคราะห์โดยใช้สถิติเชิงพรรณนาบรรยาย (Descriptive Statistics) เพื่อหาค่าร้อยละซึ่งข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสำรวจความคิดเห็น ประกอบด้วยเรื่องเพศ สถานภาพ อายุ ศาสนา การศึกษา อาชีพ และการรู้จักผลิตภัณฑ์ผ้าบาติกของชุมชน จำนวน 50 รายพบว่า

ผู้ตอบแบบสำรวจความคิดเห็นที่มีต่อรูปแบบลวดลายกระบวนการผลิตผ้าบาติก ของชุมชน วังเจียว-วังขาว ตำบลบ่อยาง อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 62.00 และเป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 38.00 มีสถานภาพโสดเป็นส่วนมาก คิดเป็นร้อยละ 66.00 สมรส คิดเป็นร้อยละ 34.00 ส่วนใหญ่มีอายุเฉลี่ยระหว่าง 21-30 ปี คิดเป็นร้อยละ 58.00 รองลงมาคือช่วงอายุระหว่าง 31-40 ปี คิดเป็นร้อยละ 24.00 และมีอายุระหว่าง 41-45 ปี คิดเป็นร้อยละ 14.00 อายุระหว่าง 15-20 ปีและ 50 ปีขึ้นไปตามลำดับ คิดเป็นร้อยละ 2.00 นับถือศาสนาพุทธเป็นส่วนใหญ่ คิดเป็นร้อยละ 88.00 ศาสนาอิสลามและคริสต์ตามลำดับเป็นร้อยละ 10.00 และ 2.00 มีการศึกษาระดับปริญญาตรีสูงสุด คิดเป็นร้อยละ 62.00 ระดับอนุปริญญา ปริญญาโท/ปริญญาเอกปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 16.00 และ 14.00 ตามลำดับ ส่วนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายมีส่วนน้อย คิดเป็นร้อยละ 8.00 ประกอบอาชีพรับราชการมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 34.00 รองลงมือนักศึกษา ค้าขาย ลูกจ้าง นักธุรกิจ คิดเป็นร้อยละ 24.00 , 18.00 , 12.00 และ 8.00 ตามลำดับ และผู้ว่างงานต่ำสุด คิดเป็นร้อยละ 4.00 ส่วนการสำรวจความคิดเห็นการรู้จักผลิตภัณฑ์ผ้าบาติกของชุมชนของผู้ตอบแบบสำรวจส่วนใหญ่ คิดเป็นร้อยละ 84.00 รู้จักส่วนที่เหลือคิดเป็น 16.00 ไม่รู้จัก

สำหรับการสำรวจความคิดเห็นที่มีต่อรูปแบบลวดลายผ้าบาติก ในแต่ละรูปแบบว่ามีความเหมาะสมและน่าสนใจมากน้อยเพียงใดพบว่า โดยภาพรวมรูปแบบลวดลายผ้าบาติกทั้ง 10 รูปแบบมีระดับความเหมาะสมและน่าสนใจอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.47 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.408 และเมื่อเรียงตามลำดับทั้ง 10 รูปแบบผู้ตอบแบบสำรวจส่วนใหญ่เห็นว่า รูปแบบลวดลายสัญลักษณ์

จังหวัดสงขลา 2 มีความเหมาะสมและน่าสนใจอันดับ 1 คิดเป็นร้อยละ 10.76 อันดับที่ 2 รูปแบบลวดลายสัญลักษณ์จังหวัดสงขลา 3 คิดเป็นร้อยละ 10.58 อันดับที่ 3 รูปแบบลวดลายดอกขบา 1 คิดเป็นร้อยละ 10.45 อันดับที่ 4 รูปแบบลวดลายดอกขบา 2 คิดเป็นร้อยละ 10.40 อันดับที่ 5 รูปแบบลวดลายมโนราห์ คิดเป็นร้อยละ 10.27 อันดับที่ 6 รูปแบบลวดลายพญานาค คิดเป็นร้อยละ 10.13 อันดับที่ 7 รูปแบบลวดลายสัญลักษณ์จังหวัดสงขลา 1 คิดเป็นร้อยละ 9.95 อันดับที่ 8 รูปแบบลวดลายการ์ตูน คิดเป็นร้อยละ 9.45 อันดับที่ 9 รูปแบบลวดลายเด็กไทย คิดเป็นร้อยละ 9.41 และ อันดับที่ 10 รูปแบบลวดลายปลาทะเล คิดเป็นร้อยละ 8.59

ตารางที่ 5.1 ตารางสรุปผลการวิจัย

ก่อนการพัฒนา	ขณะกำลังพัฒนา	หลังการพัฒนา
1. สมาชิกและผู้ประกอบการผลิตของกลุ่มมีความต้องการที่จะพัฒนารูปแบบลวดลายกระบวนการผลิต	1. สมาชิกและผู้ประกอบการผลิตของกลุ่มได้รับฟังการบรรยายและสาธิตในเรื่องวิธีการและกระบวนการออกแบบรูปแบบลวดลายการผลิตผ้าบาติก	1. สมาชิกและผู้ประกอบการผลิตมีความรู้ความสามารถและทักษะเพิ่มเติมในเรื่องของวิธีการและกระบวนการออกแบบรูปแบบลวดลายการผลิตผ้าบาติก
2. สมาชิกกลุ่มการผลิตขาดความรู้ความเข้าใจในเรื่องของวิธีการและกระบวนการออกแบบรูปแบบลวดลายในงานบาติก	2. สมาชิกและผู้ประกอบการผลิตของกลุ่มได้มีส่วนร่วมในการคิดและตัดสินใจในการคัดสรรรูปแบบลวดลายเดิมเพื่อการพัฒนาเป็นรูปแบบใหม่ (ต้นแบบ)	2. ภายในกลุ่มการผลิตมีคู่มือและรายละเอียดเกี่ยวกับเทคนิค เทคนิควิธีการและกระบวนการออกแบบรูปแบบลวดลายในงานบาติก จากคำบรรยายของวิทยากร และเอกสารประกอบการบรรยายพร้อมผลงานการผลิตที่เป็นต้นแบบความต้องการ
3. ภายในกลุ่มการผลิตไม่มีคู่มือและรายละเอียดเกี่ยวกับเทคนิค เทคนิคและวิธีการกระบวนการออกแบบรูปแบบลวดลายในงานบาติก	3. สมาชิกกลุ่มการผลิตได้ฝึกปฏิบัติงานจริงในเรื่องของการออกแบบรูปแบบลวดลายกระบวนการผลิตผ้าบาติกร่วมกับวิทยากรและผู้วิจัยด้วยตนเอง	3. ผลผลิตของกลุ่มมีการพัฒนาในเรื่องของคุณภาพเพื่อการขอมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชนผ้าบาติก (มผช.)

ตารางที่ 5.1 ตารางสรุปผลการวิจัย (ต่อ)

ก่อนการพัฒนา	ขณะกำลังพัฒนา	หลังการพัฒนา
4. รูปแบบของงานผลิตภัณฑ์ผ้าบาติกของกลุ่มมีปัญหาเรื่องการจัดวางลวดลายและคุณภาพยังไม่ได้มาตรฐานเท่าที่ควร	4. สมาชิกกลุ่มการผลิตมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับเทคนิค วิธีการและกระบวนการของการออกแบบรูปแบบลวดลายการผลิตผ้าบาติกพร้อมการเรียนรู้ในเรื่องการยกระดับมาตรฐานผลิตภัณฑ์	4. สมาชิกและผู้นำการผลิตเกิดกระบวนการเรียนรู้และพัฒนา มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์และความเชื่อมั่นของกลุ่มสามารถสร้างต้นแบบรูปแบบลวดลายกระบวนการผลิตผ้าบาติกแบบใหม่ ๆ ผู้ผู้บริโภคและตลาดผ้าบาติกเพิ่มคุณค่าของผลงาน
5. เมื่อเกิดปัญหาขึ้นเกี่ยวกับการผลิตสมาชิกในกลุ่มไม่สามารถที่จะแก้ปัญหาได้ด้วยตนเอง	5. สมาชิกภายในกลุ่มการผลิตเกิดการเรียนรู้ร่วมกัน ปฏิบัติงานร่วมกันกับวิทยากรและผู้วิจัย ทำให้เกิดความผูกพันกันมากขึ้น มีความเชื่อมั่นในการตัดสินใจและแก้ปัญหาด้วยตนเอง	
6. ภายในกลุ่มการผลิตไม่ค่อยมีการคิดออกแบบรูปแบบลวดลายด้วยตนเอง ส่วนใหญ่ใช้การลอกเลียนแบบจากการอบรม หนังสือตำรา หรือผลงานที่สำเร็จรูปแล้วจากแหล่งผลิตอื่น ๆ		
7. ผู้นำการผลิตและสมาชิกในกลุ่มขาดความเชื่อมั่นในการออกแบบรูปแบบลวดลายและการสร้างงานแบบใหม่ ๆ		

อภิปรายผล

จากการวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัย เรื่องการพัฒนา รูปแบบลวดลายผ้าบาติกในจังหวัดสงขลา กรณีศึกษา: แหล่งผลิตชุมชนวังเขียว-วังขาว ตำบลบ่อยาง อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา ซึ่งเป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

1. ชุมชนวังเจียว-วังขาว เป็นชุมชนเมืองในจังหวัดสงขลาชุมชนเดียวที่เป็นแหล่งผลิตผ้าบาติกที่เกิดจากภูมิปัญญาของสมาชิกในชุมชนเอง และได้รับการส่งเสริมสนับสนุนเป็นอย่างดีจากประชากรภายในชุมชน ตลอดจนองค์กรของรัฐและภาคเอกชนที่มองเห็นความสำคัญของแหล่งผลิตที่สามารถส่งผลดีต่อเศรษฐกิจของชุมชน ทำให้สมาชิกเกิดความรัก ความสามัคคี เป็นแหล่งรวมศักยภาพผลผลิต ประชาสัมพันธ์ชุมชนให้สังคมภายนอกได้รับรู้

2. สมาชิกกลุ่มผู้ผลิตผ้าบาติกทุกคนมีส่วนร่วมในการคิดและตัดสินใจในเรื่องเกี่ยวกับการคัดสรรรูปแบบลวดลายเพื่อการพัฒนาเป็นต้นแบบ การเข้าร่วมการฟังบรรยายและฝึกปฏิบัติการจริง ตลอดจนการได้รับผลประโยชน์

3. สมาชิกกลุ่มผู้ผลิตมีทักษะและองค์ความรู้เพิ่มขึ้น ในสิ่งที่ได้รับฟังการบรรยายและฝึกปฏิบัติการจริงในเรื่องของเทคนิค วิธีการและกระบวนการออกแบบรูปแบบลวดลายการผลิตผ้าบาติก

4. สมาชิกกลุ่มผู้ผลิตเกิดการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมและทัศนคติ ก่อให้เกิดความเข้าใจและความสามัคคี แลกเปลี่ยนความคิดเห็นมีความเชื่อมั่นในตนเองเป็นพลังขับเคลื่อนให้กลุ่มการผลิตเข้มแข็ง มีผลงานรูปแบบลวดลายใหม่ ๆ ออกสู่ตลาด

5. ผลผลิตของกลุ่มเกิดการพัฒนาคุณภาพตามมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน สมาชิกกลุ่มผู้ผลิตสามารถแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ได้ด้วยตนเอง นำผลิตภัณฑ์ผ้าบาติกไปขอมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชนผ้าบาติก (มผช.) ได้ตามความต้องการ

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาข้อมูลการวิจัยเรื่องการพัฒนา รูปแบบลวดลายผ้าบาติกในจังหวัดสงขลากรณีศึกษา : แหล่งผลิตชุมชนวังเจียว-วังขาว ตำบลบ่อยาง อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา ผู้วิจัยได้จัดทำข้อเสนอแนะเพื่อการปรับปรุงและพัฒนาดังต่อไปนี้

1. ควรส่งเสริมสนับสนุนและพัฒนางานผ้าบาติก โดยการจัดอบรมและสาธิตกระบวนการตลอดจนเทคนิคต่าง ๆ ในเรื่องของการออกแบบรูปแบบลวดลายให้กับชุมชนได้มีองค์ความรู้ ทักษะและเทคนิคใหม่ ๆ สามารถพัฒนาผลผลิตให้มีคุณภาพตามมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชนผ้าบาติก (มผช.) ได้ต่อไป

2. ควรส่งเสริมและกำหนดให้มีแหล่งเรียนรู้เรื่องผ้าบาติกจากหน่วยงานของรัฐหรือองค์กรส่วนท้องถิ่นโดยการรวบรวมผลงานที่ชัดเจนและถูกต้องเด่นชัดไว้ที่ศูนย์ศิลปวัฒนธรรมของจังหวัด สถาบันการศึกษาหรือสถานที่ราชการส่วนท้องถิ่น เพื่อการศึกษาค้นคว้าและถือเป็นศิลปหัตถกรรมท้องถิ่นรูปแบบหนึ่ง

3. ผลการวิจัยบ่งชี้ว่าการผลิตผ้าบาติกของแต่ละแหล่งผลิตต้องใช้ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับลักษณะรูปแบบของลวดลาย เป็นแม่แบบหรือตัวอย่างในการสร้างงานที่หลากหลายและเจาะจงเฉพาะลายที่เป็นของแต่ละแหล่งผลิตหรือจังหวัดที่แหล่งผลิตอยู่โดยไม่ซ้ำซ้อน ตรงความต้องการของท้องตลาด ตอบสนองทั้งผู้ผลิตและผู้บริโภค

4. ควรมีการวิจัยเรื่องลักษณะรูปแบบลวดลายผ้าบาติกที่ปรากฏตามแหล่งผลิตของภูมิภาคต่างๆ ของประเทศไทยเพื่อการพัฒนา ซึ่งผู้วิจัยได้ทำการวิจัยเพื่อพัฒนาเฉพาะรูปแบบลวดลายกระบวนการผลิตผ้าบาติกของจังหวัดสงขลาไว้เป็นฐานในการวิจัยต่อไปแล้ว

5. หน่วยงานของรัฐหรือเอกชนที่เกี่ยวข้องกับงานผ้าบาติกควรมีส่วนร่วมในการประชาสัมพันธ์ผลงานและให้การสนับสนุนทั้งด้านการตลาด จัดหาแหล่งเงินทุนและการบริหารจัดการกลุ่มเพื่อสร้างเครือข่ายนำไปสู่การพัฒนาเศรษฐกิจแบบพอเพียงและยั่งยืนต่อไป

